

→ COLUMN BEVOLKINGSBELEID VOOR HET KLIMAAT

Dat China al decennia een éénkindbeleid heeft weten we al lang, maar dat dat ook wordt opgevoerd als instrument voor het klimaatbeleid is relatief nieuw. Toch staat het er echt, in het eerste Chinese klimaatbeleidsplan uit 2007: "Family planning heeft significant bijgedragen aan de mitigatie van klimaatverandering. Door dit programma zijn tot 2005 driehonderd miljoen geboorten voorkomen. Gebaseerd op gemiddelde per capita emissies is hierdoor zo'n 1,3 miljard ton CO2 bespaard in 2005." In klimaatbeleidstermen is die prestatie niet gering. Ter vergelijking: daarvoor moet je alle CO2 van 260 forse kolencentrales een jaar lang afvangen en onder de grond stoppen, of zo'n 6000 windturbines neerzetten en een jaar laten draaien.

En meer nog: family planning is een relatief goedkope klimaatbeleidsmaatregel. Een onlangs uitgekomen studie van de London School of Economics heeft berekend dat iedere zeven dollar die in de jaren 2010 tot 2050 uitgegeven worden aan family planning leidt tot een ton minder CO2-uitstoot. Met nieuwe energietechnologie kost datzelfde zo'n 32 dollar – bijna vijf keer zoveel. Bovendien is er vraag naar. Volgens het medische vak-tijdschrift The Lancet zijn er wereldwijd zo'n tweehonderd miljoen vrouwen die graag toegang zouden willen hebben tot moderne anticonceptie, maar die niet hebben. Het gevolg daarvan zijn 76 miljoen ongewenste zwangerschappen per jaar. Wanneer aan die behoefte aan anticonceptie wordt voldaan, kan er – beweert de London School of Economics – maar liefst 34 miljard ton CO2-uitstoot vermeden worden in veertig jaar tijd.

In veel Nederlandse oren heeft de term 'bevolkingsbeleid' een uitgesproken negatieve bijmaak. Toch is dat bevolkingsbeleid weer helemaal terug op de agenda, al mag het dan liever niet zo heten. Misschien ook niet onterecht, want we gaan naar verwachting toe van bijna zeven miljard mensen op aarde nu naar meer dan negen miljard in 2050. De Adviesraad Internationale Vraagstukken heeft dan ook dit jaar een advies uitgebracht waarin het ministerie van Buitenlandse Zaken wordt aan-

Stephan Slingerland is onderzoeker en publicist op het gebied van energie en klimaat.

geraden om het onderwerp 'demografische ontwikkelingen' een prominente plek te geven in de nieuwe organisatiestructuur. Toegang tot family planning, gezondheid en onderwijs voor vrouwen en meisjes is voor de adviesraad in veel landen een 'hefboom voor sociale en economische ontwikkeling'. Maar over de ongetwijfeld positieve effecten van dat beleid voor het klimaat heeft de raad het niet.

Binnen Nederland zelf voeren we ook bevolkingsbeleid, maar dan omgekeerd. Hier hebben we te maken met vergrijzing van de bevolking en in de toekomst een bevolkingsdaling. Dat heeft allerlei negatieve gevolgen, onder andere voor de betaalbaarheid van de sociale zorg. Daarom is er gelukkig een nota gezinsbeleid, die Nederland 'gezinsvriendelijker' moet maken. En daardoor ongetwijfeld zal zorgen voor extra geboorten. Maar omdat iedere Nederlandse baby een ecologische voetafdruk heeft die vele keren groter is dan die van een collegaatje in ontwikkelingslanden, hebben alle extra geboorten hier ook een fors klimaateffect – alleen dan negatief. Misschien is het daarom tijd om een balans op te maken: wat zijn eigenlijk de netto-effecten van het Nederlandse bevolkings-, of nee, *demografische* beleid op het klimaat?

"Iedere zeven dollar uitgegeven aan family planning leidt tot een ton minder CO2-uitstoot."